

KRZYSZTOFORY

ZESZYTY NAUKOWE MUZEUM HISTORYCZNEGO MIASTA KRAKOWA

15

KRZYSZTOFORY

Z E S Z Y T Y
N A U K O W E
M U Z E U M
HISTORYCZNEGO
M I A S T A
K R A K O W A

15

KRAKÓW 1988

KOLEGIUM REDAKCYJNE

CELINA BĄK-KOCZARSKA
MAGDALENA KUROWSKA
LESZEK LUDWIKOWSKI
STANISŁAWA OPALIŃSKA
WACŁAW PASSOWICZ
ANDRZEJ SZCZYGIEŁ

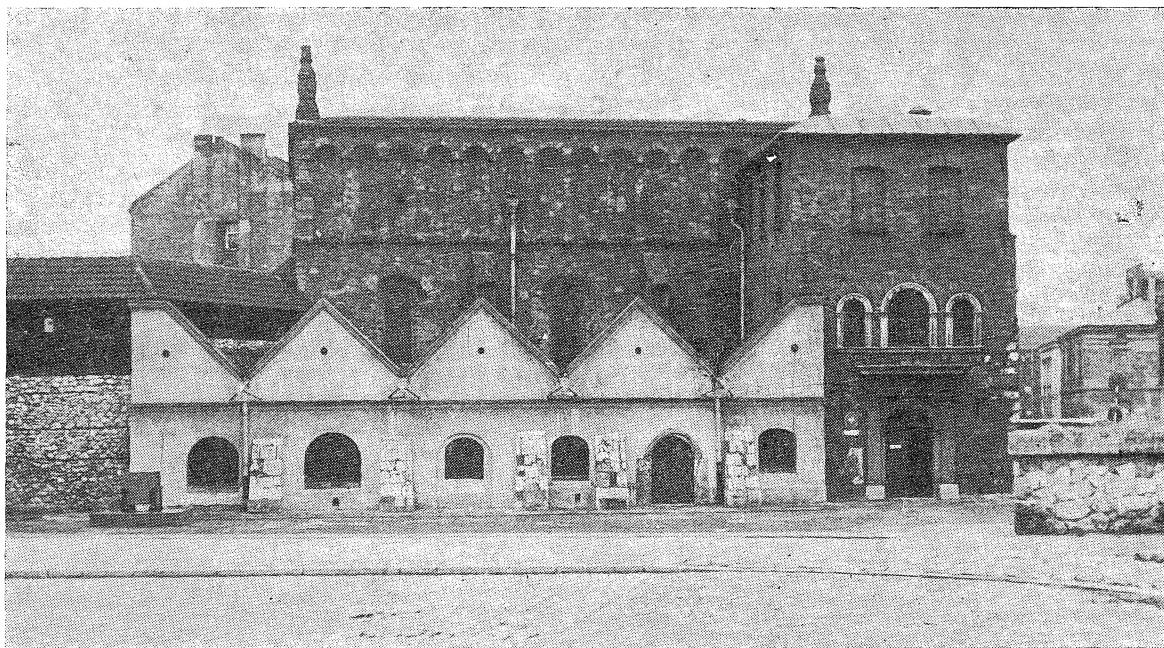
OPRACOWANIE TECHNICZNE

HENRYK HYŻY

ZDJĘCIA

JÓZEF KORZENIOWSKI
JACEK KSIAŻEK
TADEUSZ PŁASZEWSKI
PRACOWNIA FOTOGRAFICZNA MNK

P A Ł A C K R Z Y S Z T O F O R Y

T R E Ś C

JERZY WYROZUMSKI:	Żydzi w średniowiecznym Krakowie	6
JAN M. MAŁECKI:	Żydzi w życiu gospodarczym Krakowa w XVI i pierwszej połowie XVII wieku	14
TOMASZ GĄSOWSKI:	Żydzi krakowscy w latach 1796—1939	19
JANINA BIENIARZÓWNA:	Studenci-Żydzi na Wydziale Lekarskim UJ w pierwszej połowie XIX stulecia	33
ZOFIA WORDLICZEK:	Młodzież wyznania mojżeszowego na Uniwersytecie Jagiellońskim w latach 1918—1939	40
CZESŁAW BRZOZA:	Prasa żydowska w Krakowie w latach 1918—1939	57
MAREK NATKANIEC:	Żydowska konspiracja zbrojna w Krakowie i rejonie krakowskim w okresie okupacji hitlerowskiej	68
BOGUSŁAW KRASNOWOLSKI:	Rozwój urbanistyczny i architektoniczny miasta żydowskiego na krakowskim Kazimierzu	84
EUGENIUSZ DUDA:	Stary cmentarz żydowski w Krakowie. Materiały inwentaryzacyjne	99
	Judaica w zbiorach Muzeum Historycznego m. Krakowa	112
EUGENIUSZ DUDA:	Rzemiosło artystyczne	
ANNA JODŁOWIEC:	Malarstwo i grafika	
ALEKSANDRA JAKLIŃSKA-DUDA:	Fotografia	
STANISŁAWA ODRZYWOLSKA:	Judaica w zbiorach Muzeum Narodowego w Krakowie	133
BARBARA KALFAS:	Zabytkowe tkaniny i hafty żydowskie w zbiorach muzeów krakowskich	142
JANUSZ TADEUSZ NOWAK:	Z cyklu: Znani kolekcjonerzy krakowscy — Rozmowa z Markiem Sosenko	157
WACŁAW PASSOWICZ:	Kronika działalności Muzeum Historycznego m. Krakowa za rok 1987	177
	SUMMARY	187

Rosnące w ostatnich latach społeczne zainteresowanie problematyką żydowską jest jednym z bardzo ważkich powodów, dla których niniejszy zeszyt „Krzysztoforów” poświęcono w całości zagadnieniom z zakresu historii Żydów krakowskich oraz zabytkom żydowskiej architektury i judaicom z kolekcji muzealnych w naszym mieście.

Zeszyt ten jest też w związku z powyższym próbą niwelowania zaniedbań w podejmowaniu nowych badań i opracowań w tych dziedzinach, zaniedbań, które — wyjąwszy może martyrologię Żydów w latach okupacji hitlerowskiej 1939—45 — w równym stopniu dotyczą wszystkich okresów i aspektów historii i kultury Żydów.

Szkice zamieszczone w niniejszym tomie spełniają warunek nowości: zawierają głównie wyniki badań podjętych w ostatnim czasie, opracowane na zamówienie Redakcji rocznika, lub — jak niektóre — wyniki badań sprzed kilku lat, nigdzie dotąd nie publikowane.

Zamysłem Redakcji było dostarczenie Czytelnikom „Krzysztoforów” — zarówno specjalistom jak i wszystkim zainteresowanym poruszaną tu problematyką — swego rodzaju kompendium na temat życia społecznego Żydów krakowskich od średniowiecza po II wojnę światową oraz na temat dziejów żydowskiego miasta na Kazimierzu i zabytków architektury i sztuki żydowskiej zachowanych w mieście i jego muzeach do dzisiaj.

Zamysł ten nie został zrealizowany w całości. Pierwszy tego powód leży w sferze obiektywnej, a jest nim aktualny stan badań, nie pozwalający na urzeczywistnienie tak ambitnego planu. Drugi powód jest subiektywny i bardziej prozaiczny: niektórych zamówionych opracowań Redakcja nie otrzymała po prostu na czas. W miarę możliwości opracowania te zostaną opublikowane w następnych numerach rocznika.

Na koniec jeszcze jeden fakt wart odnotowania. Niniejszy tom specjalny „Krzysztoforów” ukazuje się w 30 rocznicę utworzenia w Starej Synagodze kazimierskiej muzeum żydowskiego, które jest jednym z Oddziałów Muzeum Historycznego miasta Krakowa i ma swój skromny udział w dokumentowaniu i upowszechnianiu kultury krakowskich Żydów.

Wszystkim autorom i osobom, dzięki którym zeszyt ten powstał, Redakcja „Krzysztoforów” składa serdeczne podziękowania.